

TONG yulduzi

O'zbekiston Respublikasi bolalari va o'smirlari gazetası

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiga boshlagan

2005-yil 28 mart - 3 aprel N:13 (66502)

Assalomu alaykum qadrdom! «Tong yulduzi»! 11-sinfni bitirish arafasida senga ilk bor xat yozib, orzu va armonlarimiz bilan o'rtoqlashishga ahd qildim. Aksariyat o'quvchilar senga maktub yo'llab maktablaridagi shart-sharoitlar haqida g'ururlanib yozishadi. Bizda esa maqtanishga arzulik narsaning o'zi yo'q. Maktabimiz gazlashtirilmagan. Sport zali yoq, faollar zali, oshxona, fan kabinetlari ham yo'q. Sinf xonalarida birorta ham shkaf yo'q. Kompyuterlar haqida esa gap ham bo'lishi mumkin emas. Unda maktabingizda nima bor, deysizmi? Kelajakka katta umid va ishonch bilan yashaydigan o'quvchilar va bag'ri keng, mehri daryo ustozlarimiz bor. Ular sharoitlar yetarli emasligiga qaramasdan, bizga bor bilim va tajribalarini berib kelishyapti. Darslarini qiziqarli va maroqli o'tishga intishadi. Ilmiy mudirimiz Soyib aka Fayziyev maktabimizdan 14 kilometr olisda yashaydilar. Ishlayman desalar, uylariga yaqin joylarda obod maktablar talaygina. Lekin u kishining bizga bo'lgan mehri boismi, har kuni velosipedda qatnab ishlaydilar. Shunday fidoiy, qalbi daryo ustozlar ishlaydigan maktabda yaxshi o'qimasdan

RAHMAT, NASRIDDIN AKA!

bo'larkanmi?..

Avvallari biz ancha olisdagi maktabga qatnardik. Yozda cho'lning issig'idan, qishda sovug'idan qynalardik. Fermerlik bilan shug'ullanadigan hamqishlog'imiz Nasriddin aka Shahoboening bizga rahmi kelib, yangi maktab qurilguncha o'qib turishar, deya o'z hisoblaridan bir kichkina maktab binosi qurib berishga ahd qildilar. Qurilish uchun hamma narsa taxt bo'lgach, hamqishloqlarimiz hashar uyshtirib, astoydil mehnat qilishdi. Biz yuqori sinf o'quvchilar ham qarab turganimiz yo'q, qo'limizdan kelgancha kattalarga ko'maklashdik. Ko'pdan quyon qochib qutulmas, deganlaride, ko'z ochib yumguncha mo'jazgina bilim maskanimiz ham qad rostladi. Futbol o'ynaydigan maydoncha tekislanib, darvoza ham tayyor bo'ldi. Shuning uchun bo'lsa kerak, 6 ta sinf xonasi, 3 ta parta joylashtirilgan o'qituvchilar xonasidangina iberot bo'lgan mo'jaz binomiz ko'zimizga koshonadek bo'lib ko'rinaraveradi.

Ancha olisdagi maktabga qatnash azobidan qutulgan biz o'quvchilarning quvonchimiz cheksiz edi. Qo'li ochiq, bag'ri keng inson Nasriddin akaning mehribonchiligiga jayoban yanada yaxshiroq o'qishga, sport sohasida ham ko'plab yutuqlarni qo'liga quvonganlarini

kiritishga astoydil intila boshladik. Tuman miqyosida o'tkazilgan yengil atletikachilar bellashuvida 1-o'rinni olishga muvaffaq bo'lishdi. To'plagan metall parchalarimiz xirmoni 10 tonnadan oshib, tumanda birinchilikni qo'iga kirdik. Bizda sharoitlar yo'q, deya qo'l qovushtirib o'tirganimiz yo'q. 12 kilometr uzodlikdagidagi 39-maktabga qatnab, kompyuter saboqlarini o'rganyapmiz. Dilorom Bobomurodova, Rohat Ro'ziyeva, Naim Nabotov, Mehriya Qutliyeva kabi jonkuyat ustozlarimiz

boshqarayotgan to'garaklarda kasb-hunar sirlarini egallayapmiz.

Hademay maktabni ham bitirib ketamiz. Afsuski, yangi, zamonaviy uslubdagi, barcha shart-sharoitlarga ega bo'lgan maktablarda tahsil olish bizga nasib etmadni. Odatda men tengi o'g'il-qizlar biror oliv o'quv yurtiga kirib o'qishni orzulashadi. Men esa qishlog'imda qolib ishlamoqchiman. Fermerlik bilan shug'ullanib, uka va singillarimiz uchun barcha sharoitlari yetarli bo'lgan zamonaviy maktab qurib berishni niyat qildim.

Shamsiddin YAXSHIYEV,
Buxoro viloyati,
Peshku tumani, Zakash qishlog'idagi 42 - maktabning 11 - sinf o'quvchisi.

Mana shu bino bitsa, yangi maktab bo'ladı.
Lekin qachon?..

bir ko'rsangiz edi. Sport sohasida ham maqtasa arziguek yutuqlarimiz bor. Jismoniy tarbiya o'qituvchimiz Halim aka

Peshku tumani, Zakash qishlog'idagi 42 - maktabning 11 - sinf o'quvchisi.

Aziz bolajonlar! Sarlavhani o'qib hayron bo'layotgandirsiz-a? Aslo hayratlanmang, bu savol bilan sizga emas, mutasaddi amakilarimizga murojaat qilayapmiz. O'zbekiston Davlat tabiat muzeysi 1876 yilda tashkil etilgan bo'lib, bu yerda turli-tuman hayvonlar, noyob qushlar, jonivorlar, 380 ming nusxadagi noyob o'simliklarning ekspozitsiyalari

holda yasashni mo'ljallayapmiz. Byudjet tashkiloti bo'lganimiz bois ko'p narsa moliyaviy ahvolimizga borib taqalad...»

Ko'rinib turibdiki, o'quv muassasalaridagi sayohat darslari va tabiat muzeyida olib boriladigan mashg'ulotlar o'tilmayapti. O'quv yili tugashiga esa bor- yo'g'i ikki oycha vaqt qolgan bo'lsa.

TABIAT MUZEYIGA QACHON BORAMIZ?..

saqlanmoqda. Ular orasida 100 yildan ortiq vaqt mobaynida yig'ilgan kapalaklar kolleksiyasi-yu «Qizil kitob»ga kiritilgan tabiat boyliklari ham bor.

Toshkentning Eski shahar qismi qayta ta'mirlanishi munosabati bilan 2004 yil 18 noyabrdan boshlab muzeiy faoliyati vaqtincha to'xtatilgan. Vazirlar Mahkamasining qaroriga asosan Sobir Rahimov tumani, A.Niyozov ko'chasi I-uyga ko'chirilgan O'zbekiston Davlat tabiat muzeysi binosiga borganimizda, uning hamon faoliyat ko'rsatmayotganiga guvoh bo'ldik. Muzei direktori vazifasini bajaratotgan Zubaydullo aka Karimov buning sababini quyidagicha izohladir: «Muzeymizdagi asosiy ekspozitsiyalar bundan 30 yilcha avval yasalgan edi. Yangi muzey binosida ularni zamonaviy

Qariyb to'rt oydan ziyod turli xil kerton qutilarga yoki maxsus moslamalarga joylashtirilgan ekspozitsiyalar, «qachon yorug'likka chiqarkanmiz» deya bir xonada biqinib turishibdi. Nabotot, hayvonot, dorivor giyohlar kabi sirla olam to'g'risidagi bilimlar barchani birdek qiziqitradи. Nahotki tabiat mo'jizalaridan hayratlanadigan bolajonlar undan bebahra qolishsa?..

Muzeylar xalqimiz tarixini aks ettirib turgan joygina emas, ayni paytda o'sib kelayotgan avlodni o'z ota-bobolari o'tmishini o'rganishga, tabiat boyliklarini ko'z qorachig'idek asrab-avaylashga undaydigan dargoh hamdir.

Shunday ekan, O'zbekiston Davlat tabiat muzeysi ham tezroq ochilsa-yu tezroq sayohatchilar bilan gavjum makonga aylansa...

Jamila ERDONOVA.

BIZNIKILAR OLIB KETISHADI...

Yaqinda gazeta sahifasida bir maqolaga ko'zim tushib qoldi. Unda yozilishicha, o'quvchilar o'zlarini tahsil olayotgan maktab kutubxonasini uylaridan kitob olib kelib, boyitisharkan. Bizda esa o'quvchilar kitob olib ketishadi. «O'qish uchun olishadi-da, keyin qaytarib topshirishar» deyayotgandirsiz-a? Qaniydi shunday bo'lsa...

Keling, yaxshisi bir boshdan so'zlab bera qolay: Tunov kuni maktab kutubxonasiga kirdamid. Kutubxonachimiz Go'zal opa bir sinfdoshimning kitob olib, qaytib topshirmagani haqida xafa bo'lib gapirib qoldilar.

-Hali o'qib bo'lmagandir-da, -dedim men ajablanib.

-O'rtog'ingning kitob organiga hademay besh yil bo'ladi!!!

Haligi boladan so'rasam, vuy, haliyam yodlarida ekanmi, men u kitobni allaqachon yo'qotib yuborganman, dedi beparvo qo'l siltab.

Uning javobidan xafa bo'lib ketdim. Agar har birimiz bittadan kitob olib, qaytib topshirmsak, uka va singillarimizga nima qoladi? Ular kitobning ziyojsidan qanday bahramand bo'ladilar?

Dilshod G'AFUROV,
Poytaxtimizdag'i

Muassislar:

O'zbekiston Matbuot va Axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq Ta'limi Vazirligi,
«KAMOLOT» Yoshlar Ijtimoiy Harakati,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» Hukumatga qarashli bo'limgan xalqaro xayriya jamg'armasi.

Farg'ona viloyati, Rishton tumanidagi 32-umumta'm mabtabining 5-«A» sinf o'quvchilari yozadilar:

DO'STLIK - OLIV TUYG'U

Bitta ham haqiqiy do'sti bo'limgan odamga yashashning hojati yo'q, deb yozgan ekan taniqli faylasuf Demokrit. Do'stlik insonning eng oliy tuyg'usi hisoblanadi, menimcha. Birovlardan iymanib ayta olmagan sirlarini, ichki dunyosidagi his-tuyg'ularini va nihoyat muhabbatini odam o'z do'stiga ishonadi. U bilan sirlashib, maslahat so'raydi. Mening ham sinfimizda do'stlarim bisyor. Ularga qo'limdan kelgancha yordam berib, qo'llab-quvvatlab turishga harakat qilaman. Ba'zida uyg'a berilgan vazifalarni birga yechamiz, mabtaga birga kelib, birga ketamiz. Do'stlarim ko'pligidan ba'zida faxrlanib qo'yaman. Chunki dunyoda kimdir pul uchun do'st bo'lsa, yana birov mansab, amal uchun do'st tutinadi. Amaldan ketdingmi, bo'ldi, har kuni kelib, eshigingni taqillatayotgan soxta do'sting ko'rinxaydi. Yoki pelingni cho'g'i kamaydimi, bas, do'stlarning safi ham torayaveradi. Men hayotda chin do'stim bo'lishini va u bilan bir umrga samimiy munosabatda bo'lishni xohladim. Maktubimni taniqli shoirimiz Erkin Vohidovning quyidagi misralari bilan yakunlamoqchiman:

*Do'st bilan obod uying, gar bo'lsa u vayrona ham,
Do'st qadam qo'ymas ekan, vayronadir koshona ham.*

Dostonbek KENJAYEV.

EZGU MAQSADLAR YO'LIDA

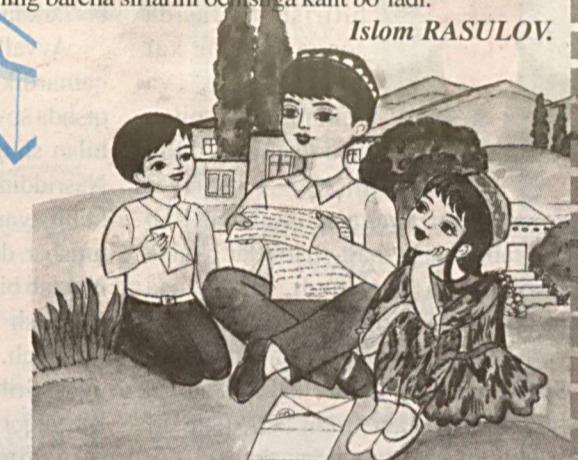
Ma'lumki, bu yilni yurtboshimiz «Sihat-salomatlik» yili deb e'lon qildilar. Bu yurtboshimizning mamlakatimizning barcha aholisining sog'lom, baqquvat bo'lishlari uchun qilgan yana bir ezgu ishlardir. Bunda aholining barcha ijtimoiy qatlarni himoyalash, tibbiy xizmatni yanada mukammallshatirish, sog'lom avlodni voyaga yetkazish, ona va bolalikni himoya qilish, qishloq vrachlik punktlariga alohida e'tibor berish, zamonaviy tibbiyot asbob-uskunalarini ko'paytirish, umuman olganda, tibbiy xizmatni yuqori darajaga ko'tarish nazarda tutilgañ. Biz bundan albatta xursandmiz. Qishlog'imizda yangi ta'mirdan chiqqan, zamonaviy asbob-uskunalar bilan jihozlangan qishloq vrachlik punkti fikrimning dalilidir. Aziz tengdoshim, sog'ligingiz o'zingizning qo'lingizda ekanligini bilasizmi? Siz har kuni tongda badantarbiya bilan shug'ullanib, sport bilan do'stlashsangiz, shaxsiy gigiyenaga amal qilsangiz, to'g'ri ovqatlanib, ish kuni rejangizni to'g'ri tuzib olsangiz, shifokor ko'rigan tez-tez o'tib tursangiz, albatta kasallik sizdan qochadi.

Mafstuna MELIMATOVA.

QAYSAR BOLA HAQIDA ZAMONAVIY ERTAK

O'tgan zamondarda emas, hozirgi zamonda, uzoq qishloqda bir oila yashar ekan. Oilada ota-onada va aka-singildan iborat, singil a'lochi, oqila va to'g'riso'z qiz ekan. Uning akasi esa, buning aksi, yerga ursa, ko'kka sapchiydiganlar toifasidan ekan. Bu bolaga ota-onaning, ustozlarning nasihatlari sirayam kor qilmabdi. Darslarda har xil shumliklar qilib, ustozlarni ham ranjitadigan bo'libdi. Shu tariqa u 5-sinfga ko'chibdi. Adabiyot ustozlari bolalarni odobli, ahloqli bo'lishga, ko'proq kitob o'qishga, she'rlar, g'azallar yod olishga o'rgata boshlabdi. Buni qarangki, sho'x bola tezda adabiyot darsiga mehr qo'yib, qo'liga kitob olib o'qiydigan, she'rlami yod oladigan bo'libdi. Adabiyot o'qituvchisi tufayli sho'x bola tezda a'lochilar safiga qo'shilib qolibdi. Mana, ko'rdingizmi bolalar, kitob o'qish insonni nafaqat ma'naviy boy qiladi, balki uning fe'liga ham ijobji ta'sir ko'rsatar ekan. Shunday ekan, kitob bilan do'stlash, u siz-u bizga dunyoning barcha sirlarini ochishiga kalit bo'ladi.

Islam RASULOV.

MAKTAB-BILIM O'CHOG'I

Qishlog'imizning qoq o'rtasida joylashgan maktabimizda 1.400dan ortiq o'g'il-qiz tahlil oladi. Qurilganiga ancha bo'lgan bo'lsa-da, biz uni asrab-avaylaymiz. Chunki bu maktabda kelajakda bizning uka-yu singilchalarimiz ham o'qishlari kerak-da. Bizning kattagina kutubxonamiz ham bor. U yerda turli millat yozuvchi va shoirlarining kitoblari talaygina. Maktabimizda turli tadbirlar, musobaqalar o'tkazilib turiladi. Barcha sinf o'quvchilari ularda faol qatnashib, mahoratlari namoyish etadilar. Bizning sinfimiz obunada, temir-tersaklar yig'ishda, sinf ozodaligi-yu, davomat, maktabning barcha ishlari oldindan borayapti. Yil yakunida «Eng tirishqoq sinf» nominatsiyasiga sazovor bo'lmogchimiz.

Rozali ZAYLOBOV.

Kurtaklar yuz ochganda

ATIRG'UL

Kuzda niholin eksak,
Ko'karibdi bahorda.
Yumshatib suv taradik,
Erta turib nahorda.

Ochitadi rang-barang,
Sariq, oq-qizil gullar,
Chiroyi mastun etar,
Zavqqa to'ladi dillar.

Qat-qat bo'lib rang-barang,
Bezanib ham olibdi.
Husniga mastun bo'lib,
Bulbul bog'da qolibdi.

SHIFOKORLARGA

Shifo berib ming bir dardga,
Finim bilmas erta-koch.
Bemortarning atrofida,
Parvonadir ketmas hech.

Egnidagi og xalatday,
Dillari pok, ko'ngli og.
Aritadi kasallikni,
Sog'lik bo'lsa ko'ngil chog'.

Nigora MIRZAYEVA,
Qashqadaryo viloyati,
Shahrisabz tumani, Olmag'on qishlog'i.

SHE'RIYATGA OSHNO KO'NGIL

Qishloqqa borgan kunim nigohlari porlab turgan qizaloq qo'lida bir daftар bilan iymanibgina yonimga keldi. O'qib qarasam, ilk she'rlari ekan. Samimi yislar bilan bitilgan satrlari diqqatimni o'ziga tortdi. Kamolaning eng katta orzusi sevimli gazetasi «Tong yulduzi» sahifalarida o'z ijod namunalarini ko'rish. Qishloq dosh singlimming quvonchiga quvonch qo'shish maqsadida unga ijodiy parvoz tilab, she'rlarini tahririyatga olib keldim. U singari poytaxtdan olisda qalami charxlanayotgan bolajonlarimizga, barakali ijod qilavering, siz kattalar nazaridasiz, degim keladi.

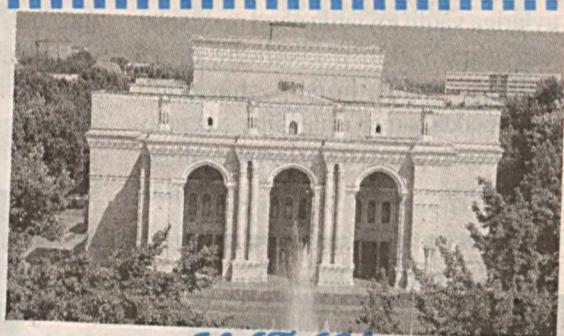
Olimjon O'SAROV,
Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputati.

MENING SHOIRA SINGLIM

Tengdoshingiz Nigora Mirzayeva 10-sinfda tahlil olarkan. Bayram kuni Olmag'on qishlog'iga safarga borganimda uning otasi Do'stmurod aka qizini menga tanishtirish ekan, «qishlog'imizning shoirasi» deya kulib qo'ydi. Ro'paramda baland bo'ysi, istarasi issiq, ko'nglida ne sirlar yashirin Nigora menga umidvor nigohlarni qadagancha iymanibgina turardi. Uning she'rlarini varaqlab ko'rар ekanman, ona qishlog'imizdan yana bir ijodkor singlimiz yetishib chiqayotganidan boshim osmonga yetdi. Toshkentga kelib oq uning ijod namunalarini o'zi sevib o'qiydigan «Tong yulduzi» tahririyatiga olib keldim. Niyatim, qishlog'imizdagи yana bir ist'e-dodni o'z tengdoshlariga tanishtirish, unga oq yo'l tilashdir.

Muzaffar MIRZAYEV,
O'zbekiston Milliy Universiteti o'qituvchisi.

VATAN

Men tug'ildim gulga to'lgan bir chamanda,
Temur bobom yashab o'tgan hur vatanda.
Oy - yulduzlar suhbat qurar osmoni bor,
Kim vatanin ona bilmas bo'ladi xor.

Posbonlari tinchligini saqlab turar,
Bog'larida gul ochilib xayol surar.
Quchog'ingda yayrab o'sgum vatanjonim,
Fark etmagum to ogarkan tanda qonim.

OTAJONIM

Kecha-kunduz ishlaysiz,
Bizni sevib xushlaysiz,
Kam qilmaysiz hech kimdan,
Kuzatasiz goh zimdan.

Assalom tilimizda,
Shodliklar dilimizda.
Mehribonim otajon,
Fido bo'lsin sizga jon.

Kamola RAHMONOVA,
Samarqand viloyati, Bulung'ur tumani,
Besh og'a-ini qishlog'idagi
13- o'rta maktabning 8-
Ye sinf o'quvchisi.

-Mabodo sehrli qalpoqchangiz bo'lganida nimalar qilardingiz?

-E, bildim buni nimaga so'rayapsiz. Xudoyberdi To'xtaboyevning «Sariq devni minib» asaridagi Hoshimjon o'xshatayapsizmi? U kitobni o'n marotaba o'qib chiqqanman. 6-sinfni zo'rg'a bitirgan Hoshimjon sehrli qalpoqchasi bilan qanchalik yutuqlarga erishmasin, pushaymonlik girdobida qaytadan bilim olib, o'z kuchi bilan barcha ishni uddalashga majbur bo'ldi. Men ham o'z kuchimga ishonaman.

-Ko'pchilik bolalar kompyuterga qiziqishadi, siz esa aksincha shundaymi?

-Gapingiz to'g'ri, men ko'proq badiiy kitoblar o'qishga qiziqaman. Uyimizda 600 ga yaqin turli-tuman kitoblar bor. Ushbu kutubxonamizning menga tegishli qatorida 30 ga yaqin kitoblarim bor. «Qasoskorning oltin boshi», «Yulduzli tunlar», «O'n besh yoshli kapitan» kabi asarlarni qayta-qayta o'qishdan hech zerikmayman. Buvijonim Hurriyatxon aya «Sharq» nashriyotida ishlaydilar. Bolalar uchun chop etilgan yangi asarlarni uyimizga olib

Javohir KOMIROV, Shayxontohur tumanidagi xitoy tiliga ixtisoslashgan 59-maktabning 4-«A» sinfida a'lbo baholarga o'qiydi. Oilaning to'ng'ichi. Ukajonisi Shohjahonga hamisha o'rnat bo'lgisi keladi.

kelib, hech erinmasdan ular xususida menga so'zlab beradilar. Qiziqarli

Ulardan nimani so'rasam, menga bajonidil o'rgatishdi.

To'g'ri, olimpiadada 84-maktabdan kelgan men tengi o'quvchining xattiharakatidan biroz ranjidim. Sababi, tengdoshim Muhammad Yusufning yozgan she'rini o'qib berib, hech ikkilanmasdan o'zim yozganman, dedi. Yolg'oni fosh bo'lganidan keyin qulog'igacha qizarib, so'z topolmay qoldi.

Birovni she'rini o'zimni deyish adolatsizlikdir.

-Nimalarga qiziqasiz?

-Til o'rganishga qiziqaman. Hozirgi kunda xitoy va ingliz tillarini mukammal o'rganayapman. Ayniqsa, xitoy tili laoshi (ustoz)imiz Sayyora opa bizga bu tildan qunt bilan saboq berib kelayotganligi tufayli, sinfimiz o'quvchilari hamisha

«LAOSHI» - USTOZ DEGANI

suhbatlarini tinglab, kitobga mehrim yanada ortadi.

-Olimpiadada birinchi o'rinni olish uchun nimalar qilish kerak ekan? Aytgandek, bellashuvda biroz xafa ham bo'tibsizmi?

-Hech erinmasdan o'qish, kuchli bilimga ega bo'lism, timmay izlanish lozim bo'larkan. 4-sinflar o'rtasida o'tkazilgan tuman olimpiadasida badiiy o'qish bo'yicha birinchi o'ringa sazovor bo'lganimdan qanchalik xursandligimni bilsangiz edi. Buning uchun sind rahbarimiz Mahfuz Ismoilovadan, oyijonim, dadajonim va buvijonimdan juda minnatdorman.

«4» va «5» baholarga o'qishayapti.

-She'rlar ham yozib turarkansiz?

-2-sinfdan boshlab she'rlar yozaman. Ularning ko'pchiligi hajiyiv she'rler Bolalik, do'stlik, inoqlikhaqida yozgim keladi.

Tengdoshlarimga sevimli gazetam «Tong yulduzi» orqali o'zim yozgan she'rimni tuhfa qilmoqchiman

MAKTAB BAG'RIDA

Chatinadi qo'ng'iroq,
Maktabga chorlab bizni.
Darstarda ko'p o'rgandik,
Buyuk tariximizni.

Fanamizda og'gan qon,
Jemur bobom qonidir.
Gerbu, bayroq ramz bo'lsa,
Qomus -Yatan jonidir.

Rahmat Sizga ustozim,
Ko'rsatdingiz to'g'ri yo'l.
Shuning uchun doimo,
Ko'ksimizda ikki go'l.

Javohirning kelajakdag'i orzusi jurnalist bo'lish. Buning uchun u astoydil harakat qilmoqda. So'zi bilan ishi bir bu tengdoshingizga niyatlarining albatta ijobot bo'lsin, deymiz.

Mohinur HAYDAROVA suhbatlashdi.

Aziz bolajonlar, mana, 3-chorak ham tugadi. Endi ta'til kunlarida bo'sh vaqtinigiz ko'p bo'ladi. Agar undan unumli foydalanmasangiz, keyin pushaymon bo'lishingiz mumkin. Keling, hozir ba'zi tengdoshlaringiz bo'sh vaqtlarini qanday o'tkazayotgani haqida bilib olaylik.

RANGLAR JILOSI

Men Sitora Hazratova 6-«A» sinf o'quvchisiman. «Tong yulduzi» gazetasini har bir sonini intiqib kutaman. «Mening bo'sh vaqtim» ruknini tashkil qilingani ayni muddao bo'ldi-da. Men bo'sh vaqtlarimni rasmlar chizish, she'r o'qish, chiroli ko'ylaklar modellarini yaratish bilan o'tkazaman. Rasm chizishda ko'proq ranglarni ishlatisha harakat qilaman. Chunki rasmida turli ranglar jilolanib tursa, u yanada jozibairoq va chirolikoq ko'rindi. Bundan tashqari, menga ona tili va adabiyot fanlari juda ham yoqadi. O'tgan sonlaringni birida men chizgan rasmlar chiqqan edi. Bundan yana ham ilhomlanib, chiroli rasmlar chizdim va yana senga yuboryapman. Bu haqda do'stlarimning fikrlarini bilmoqchi edim.

Navoiy viloyati, Navbahor tumanidagi A.Firdavsiy nomli 5-maktab o'quvchisi.

GO'ZALLIKKA OSHNO QALBLAR

Mening bo'sh vaqtim

O'quvchilarning bo'sh vaqtlarini to'g'ri tashkillash maqsadida, ularning ongi va qalbida g'oyaviy bo'shilq paydo bo'lishining oldini olishda, mustaqil fikrashga, mustahkam e'tiqod va dunyoqarashga ega bo'lgan, yuksak ma'naviyatlari yoshlarni tarbiyalashda to'garaklarning muhim o'rni bor. Bizning maktabimizda bir nechta to'garaklar muntazam ishlab turibdi. Jumladan, «Mohir qo'llar», «Chevar qizlar», «Aviamodelchilar» to'garaklari doimo o'quvchilar bilan gavjum. 5 yildan buyon faoliyat ko'rsatib kelayotgan «Yosh gulchilar» to'garagiga qalbi go'zallikka, yaratuvchanlikka, ezbilikka oshno bo'lgan 40 ga yaqin o'quvchilar a'zo bo'lishgan. Go'zallik, ezbilik ishonch va muhabbat ramzi

bo'lgani uchun xalqimiz uni azaldan sevib, ardoqlaydi. Yal-yal yonib turgan gullarni ko'rib, kishining bahri-dili ochiladi, kayfiyati ko'tariladi. Sinf xonalarimiz, yolaklarimizda turli gullar juda ko'p. Gulchilik to'garagining o'zida 35 turda 500 dan ortiq anvoysi gullar gurkirab

ochilib yetibdi. Har yili maktabimizda gul bayrami o'tkazish urf bo'lib qolgan. Bundan tashqari, maktabimiz atrofidagi yer maydonchalarini sinflarga taqsimlab berilgan. Gulzordagi gullarimiz barchaning ko'zini quvnatib turadi. Siz ham maktabimizga bir kelib, gullarimizning go'zalligidan bahramand bo'ling.

Ra'no JUMANIYOZOVA, Xorazm viloyati, Urganch tumanidagi 22-o'rta maktabning olyi toifali o'quvchisi, to'garak rahbari.

TARJIMON BO'LAMAN

Men chet tillarida ravon so'zlashganlarga juda havas qilaman. Shuning uchun ham ingliz tilini mukammal o'rganishga bel bog'ladim. Hozir ingliz tilida yozilgan monologlar, matnlarni mustaqil tarjima qilishga harakat qilayapman. Intilganga tole yor, deyishadi.

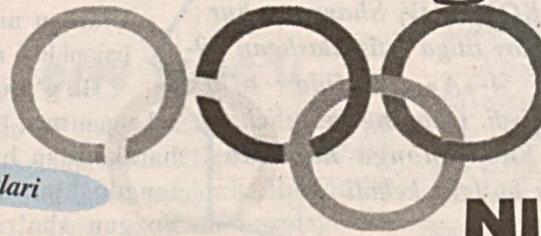
Mening ham bu intilishlarim zoye ketmaydi, degan umiddaman. Bu yil bitiruvchi sinf bo'lganimiz uchun ham boshqa sinfdoshlarim bilan birga imtihonlarga tayyorgarlik ko'rayapmiz, xullas, bo'sh vaqtimiz deyarli yo'q.

Sevara G'YOSOVA,

Toshkent viloyati, A.To'laganov nomli 7-umumta'lum maktabining 10-sinf o'quvchisi.

Sog' yurak - tog' yurak

Kelajak qanotlari

SHOHJAHON

Shohjahon kichik jussali, ko'zlar kulib turadigan qvunoq bola. 7 - sinfd o'qiydi. Kattalardan, nega mening ismim Shohjahon, deb so'rayveradi. Onasining javobi esa tayyor: «Sen jahon kezishing, el ko'zidagi bola bo'lising kerak-da».

-Buning uchun nimalar qilishim kerak?

-Hammani havasini keltiradigan bola bo'lising kerak.

Shohjahon ismiga monand yigit bo'lish uchun astoiydil harakat qila boshlanadi. Dastlab erta turishni odat qildi. Ertalabki badanttarbiya mashqlaridan hecham erinmadni. Maktabda a'lochilar safidan o'rinn oldi. Oiladagi sportga

Buxoro viloyati, Olot tumanidagi 10 - maktabning boshlang'ich sinf o'qituvchisi.

JAHON KEZSIN

mashqlar, musobaqalarga tayyorlanishlar hamma-hammasi sportchini chiniqtirib borarkan. Murabbiysi aytganidek, sport-dovuraklar, mardlar maydoni ekanligi rost ekan.

Sinfoshlari bu o'quvchimiga havas qiladilar. Chunki uning bo'yinda shoda oltin medallari bor.

Bugun sinfimiz faxri bo'lgan o'quvchimining sport olamidagi murabbiylari Shahriyor aka Hasanov va Qurbanmurod akalarning ham ko'ksilari iftihogato lmoqda. Shohjahonga sport maydonlarida omad yor bo'lsin deya tilak bildiramiz. Uning safini sindosh do'stleri ham to'ldirib boraversinlar.

Saodat RASULOVA,

uning dilidagini ko'zlaridan uqib olaman: «Oyim bag'rimizga qaytsinlar, dadam tuzalib ketsinlar».

Sevinarmikan deb qilgan ishimdan u quvonmadi ham. Boshqa bolalarni qozon atrofiga yaqinlashtirmaganimiz sabab, sumalak kavlashga qiziquvchi bolakaylor: «Islomga berdingiz-ku?» deya g'imirlab qolishdi. O'rtoqlariga bir so'z demagan bu g'amgin bola sekingina uyiga kirib ketdi.

Hech qancha o'tmasdan ko'zlar sevinchga to'lganek yana qaytib chiqdi. Buvisi tomon oshiqadi. Sezgir buvijoni nevarasi so'zlamasданоq, yangilikni biladi. Uning yuz-ko'zlaridan o'padi.

«Aytdim-ku, senga oyijoning baribir qo'ng'iroq qiladi, deb». Islom yana sumalakka termuladi. Negadir bu safar yuzlarida bir muncha quvonch balqardi. Axir uning onasi bugun o'g'lini tug'ilgan kuni bilan telefon orqali bo'lsa ham tabriklagandi-da..

Islomga yana bo q a m a n . N a z a r i m d a , sumalakning yoqimli hidi uning bo'sh qalbini to'ldirayotgandek edi...

Gulchiroy ASQAROVA,
Samarqand viloyati,
Kattaqo'rg'on tumanidagi
97-maktabning
adabiyot o'qituvchisi.

MEHR TAOMI

U z o q
termuladi. Hatto buvisiga-da, bir gap aytgisi kelmaydi.

Islom bilan gaplashgim keldi. Kel-chi bu yoqqa, deb imlayman. Qo'limdag'i kapgirma

tutqazaman. U esa, rahmat, deya og'iz qimirlatadi. Yong'oq-yong'oq bo'lib qaynayotgan bu mo'jizaviy taomdan ko'z uzmay, uni kavlay boshlaydi. Ma'yus ko'zlar pirpiraydi. Lablari pichirlaydi. Ammo bunga hech kim e'tibor bermaydi. Men esa

Mahallamizda sumalak qilishdi.

Katta doshqozonda qaynayotgan sumalak hidi hammani o'ziga chorlardi. Bir yonda yoshu qarilarning gurungi, bir yonda esa sho'x bolakaylarning o'yin-kulgusi avjida.

Islom betoqat ko'rindi. O'rtoqlari o'ziniga ham qo'shilgisi yo'q. Birov chaqirayotgandek uyiga tez-tez kirib chiqardi.

Darvoqe, hikoyamiz qahramoni Islombekni sizlarga tanishtiray: u o'g'lim bilan tengdosh. Bu yil 1- sinfni tamomlayapti. Nogiron otasi bilan 6-7 yildan beri yolg'iz yashayapti. Onasi tashlab ketgan. Sababi, dadasi nogiron bo'lib qolgani ekan. O'zi qorachadan kelgan, qotmagina bola. Ko'zlariga hecham botinib termula olmayman. Uning ko'zlarida g'am bor. Yaxshiyamki buvijoni, ammalari, amakilari unga parvona. Yolg'izlatib qo'yishmaydi.

Sumalakka ham buvisi bilan chiqqan. Xuddi undan ham ayrib qolayotgandek, buvisining yonidan jilmaydi. Buvisini turtib: «bitta kovlaychi» deydi sekingina.

Men uni nazardan

Niyat

dochirgim kelmasdi. Buvisining qulog'iga engashib bir nimalar deydi.

Tasdiq ifodasini olgach, uyiqa yuguradi. Sal o'tmay chiroyi ochilmasdan yana Xolbeka xola yonida paydo bo'ladi. Sumalakka termuladi.

U n g a
termuladi. Hatto buvisiga-da, bir gap aytgisi kelmaydi.

Islom bilan gaplashgim keldi. Kel-chi bu yoqqa, deb imlayman. Qo'limdag'i kapgirma

tutqazaman. U esa, rahmat, deya og'iz qimirlatadi. Yong'oq-yong'oq bo'lib qaynayotgan bu mo'jizaviy taomdan ko'z uzmay, uni kavlay boshlaydi. Ma'yus ko'zlar pirpiraydi. Lablari pichirlaydi. Ammo bunga hech kim e'tibor bermaydi. Men esa

NIKOLAYEV TURKIYAGA NEGA KETDI?

Qiz bola bo'lsam-da, millionlar o'yini bo'lmish futbolga befarq emasman. Jahonning va yurtimizning mashhur to'puralariga havasim baland. Ular haqidagi turli mish-mish gaplarga qulq solmay iloj yo'q. Ayniqsa, o'yin davomida futbolchilarning olgan jarohatlari va tortayotgan azoblarini o'ylab ham siqlaveraman.

Yaqinda «Paxtakor» hamda milliy terma jamoamizning mahoratlari hujumchisi Aleksey Nikolayev Turkiyaga jo'nab ketibdi va yangi jamoada mashg'ulotlarni boshlab yuboribdi. Xullas,

Nikolayevning nega «Paxtakor» dan ketganligiga

tushuna olmayapman. Axir ular jamoa sharafini munosib himoya qilayotgan edilar-ku? Qosimov ham hozir boshqa jamoada. Qaniydi, yurtimizning ko'zga ko'ringan futbolchilari faqat o'z jamoamiz sharafini himoya qilsalar... Balki tajriba almashtirishayotgandir, deysizmi? Unday bo'lsa, quvonardim.

Xurshida BOYMIRZAYEVA.

Gazetamiz sahifalanayotgan vaqtida biz futbol federatsiyasidan ajoyib xushxabar oldik. Xorij shartnomasi imzolanmagan futbolchimiz yana "Paxtakor" jamoasiga qaytibdi.

«ZULFIYAXONIM QIZLARI» BILAN UCHRASHUV

Yaqinda poytaxtimizning Chilonzortumanidagi 126-maktabda sevimli shoiramiz Zulfiya tavalludining 90 yilligiga bag'ishlangan kecha bo'lib o'tdi. Ushbu tadbirda o'quvchilar qalbidan munosib o'rinn egallashi shubhasiz. Shoiraning go'zal, nafis she'rlari, uning hayot yo'li haqidagi maroqli hikoyalar kecha qatnashchilari tomonidan yuksak mahorat ila tarannum etildi. Ayniqsa, tarix fani o'qituvchisi bo'la turib san'atga astoydil mehr qo'yan Shoira opa Xudoberdiyevning chiqishlari yig'ilganlarga juda manzur bo'ldi. Kechaga tuman Xotin-qizlar qo'mitasini va Xalq ta'limi bo'limidan ham mehmonlar taklif etildi. Bahorni, Navro'zni, go'zallikni tarannum etuvchi kuy va qo'shiqlarga gymnastikachi qizlarning nazokatlari chiqishlari hamohang bo'ldi. Sahnaga «Qizlar davrasi», «O'zbegim o'g'lonlari» nomli ko'rsatuvlar orqali barchamizga yaxshi tanish bo'lib qolgan dilbar qizlarimiz - Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti sovrindorlari chiqib kelishganda, zalda yangragan qarsak ovozini bir eshitsangiz edi...

Biz Zulfiyaxonimning betakror adabiy merosi bilan doimo faxrlanamiz. Men ham ushbu tadbirda qatnashdim. Undan bir olam zavq va taassurot olib qaytar ekanman, kechada boshlang'ich sinf o'quvchilar qatnashmaganlaridan biroz ranjidim. Axir bunday tadbirdarni o'tkazishdan maqsadimiz buyuk shoiramizni kichkintoylarga ham tanishtirishdan, u haqida bilganlarini yanada boyitishdan iborat-ku axir, shunday emasmi?

Ma'mura MADRAHIMOVA.

Bu voqeal o'tgan yili kuz faslidá bo'lgan edi. Bir kuni sinfdoshim Valijon bilan garov o'ynadik. Qishlog'imizning bir chekkasida tashlandiq uy bo'lib, u yerga odam tugul, mushuklar ham borishmasdi. Nima uchun bunaqa ekanligini d a d a m d a n so'raganimda, u yerda allaqanday s h a r p a yashashini, uyning yaqiniga borgan kishini omon qo'ymasligini aytgandilar. Xullas, Valijon bir kuni menga:

-Agar o'sha uygaga kirsang, senga istagan narsangni olib beraman, -dedi. Nima olib ber desammikin, deb o'ylab-o'ylab unga do'kondagi radio-magnitofonni ko'rsatdim. Buni qarangki, u ikkilanmay rozi bo'ldi. Endi o'sha uygaga bir marta kirib chiqsam, bas. Ikkalamiz bir kunnini belgilab, g'ira-shirada uchrashdik. Valijon: - Men shu yerda turaman, sen uy ichkarisiga kirib, mana bu ro'molchan ni ustuniga bog'lab chiqasan, -dedi. Men uning qo'lidagi dastro'molni oldim va buzilgan, singan taxtalarning ustidan qo'rqa-pisa yurib, ichkariga kira boshladim. Uyga yaqinlasharkanman, yuragim taka-puka bo'lib ketardi. Nazarimda, yuragimning urishi butun qishloqqa tarqalayotgandek... Shu payt «qars» etgan ovozdan cho'chib, atrofga alangladim. G'ira-shirada hech narsani ko'rib bo'limas, uyga uchto'rt qadam qolgan edi. Men yana odimimni tezlatib, tezroq bu balodan

qutulish uchun ostonaga qadam qo'ydim. Bir mahal ichkarida kimningdir sharpasini sezib qoldim. Oyoqlarim qaltirab, tilim kalimaga kelmay qoldi. Qo'limdag'i dastro'molni ustunga endi olib borgan edim, orqamdan o'sha sharpa lip etib o'tdi. Men orqamga burildim. Sharpa meni ta'qib qilayapti, degan xayolda ustunni

paypaslay boshladim. Qo'llarim ustunga yetmay turib, kimdir qo'llarimni mahkam ushlab oldi. Yuragim qinidan chiqib ketayozdi va bor ovozim bilan baqirib yubordim. Dastro'mol qo'limdan tushib ketdi, oyoq -qo'lim titrar, nazarimda sharpa menga hozir xamla qiladigandek edi. Shu payt «Ku-ku...» degan ovozdan cho'chib tushdim. Ne ko'z bilan ko'rayki, qarshimda Valijon turar, «yutqazding», deya xaxolab kulardi. Meni esa holim o'zimga ma'lum, haligacha o'zimni tutolmasdim. Uyga bir ahvolda kelganimni ko'rgan oyim: «Senga nima bo'ldi?» dedilar. Men ularga bo'lgan voqeani aytib berdim.

-Dadang senga hazillashib aytganlar-da, u yerda odam turmaganiga 5 yil bo'ldi. Gohida bolalar kirib o'ynab yurishadi-ku, seni qara-ya hech kim turmaydigan uydan qo'rqqaniningi, - dedilar oyim. Qilmishimdan uyalib ketdim.

Ertasi kuni Valijon bilan do'konga kirib, radio-magnitofonni unga olib berdim.

**Behzod AHROROV,
Toshkent viloyati, To'y-tepa
qishlog'i, 7-sinf o'quvchisi.**

Ta'til kunlarining birida buvimonikidan qaytayotgandik. Baland-balad tog'larni zavq bilan tomosha qilib ketayotgandim, ko'zim kuchukchalar sotayotgan bolalarga tushib qoldi. «Dadajon, menga ham kuchukcha olib bering», deya xarxashani boshladi singlim. Noiloj qolgan dadam bitta kuchukchani sotib olib berdilar. Uni mening o'rindig'imning tagiga joylab, yo'lda davom etdik. Hali uyga yetib kelmasdanoq kuchukchaga qanday nom qo'yishni o'lay boshladik. O'zaro maslahatlashib, bokschi Mayk Taysondek kuchli bo'lsin, deya uni «Tayson» deb nomladik.

Yo'lcharchog'i kuchlilik qilib uxbol qolibman. Turib qarasam, Tayson mening ustimda uxbol yotibdi...

Nihoyat, uyga yetib keldik. Tayson tinmay u yoqdan bu yoqqa yugurar, uka va singillarim esa uning ortidan qolishmasdi. Kuchukcha kun sayin o'sib borar, bizning esa unga mehrimiz tobora ortib

borardi. Uyimizga kelgan mehmonga osilib erkalanar, oyoq kiyimlarini uyning turli burchaklariga yashirib qo'yardi. Mehmonlar ketar chog'ida hammamiz zir yugurib, uning oyoq kiyimlarini qidirardik. Tayson esa xuddi «bopladiimmi?» degandek o'ynoqlab atrofimizda parvona bo'lardi. Zerikkanida tashqariga chiqib, sayr qilib kelar, so'ng oyoqlari bilan eshikni qattiq taqillatardi.

Bir kuni uning eshik taqillatayotganini kuzatib turgan bir yo'lovchi: «Kuchugingizga endi eshik qo'ng'irog'ini bosishni o'rgatinglar», deb ketdi.

Bir kuni Tayson aylangani chiqib ketdi-yu, uyga qaytib kelmadi. Biz esa uning sho'xliklarini, ajoyib qiliqlarini unutolmayapmiz. Eshik «tiq» etsa, Tayson qaytdimikan, degan ilinjda yuguramiz.

«YO'LBARSH YURAKLI» ODAM

Qishlog'imizda No'mon aka degan kishi yashaydi. Basavlat, bo'ychan va keng yag'rinli bu kishidan ko'chamizdag'i barcha bolalar hayiqib turadi. Bu kishi haqida juda ko'p gaplar yuradi. Emishki, ular bolalik davrlarida juda ko'p kasal bo'lib, yo'lbarsning yuragini yeb, oyoqqa turgan va vaqt o'tib, shunday gavdali kishiga aylanganmish. No'mon aka unchabuncha narsalardan qo'rmas, polvonlikda esa ularning oldiga tushadigani yo'q edi. Bir kuni ularning o'g'li Burxon bilan gaplashib, men eshitgan gap rost yoki yolg'onligini so'radim. U ham darrov

bu gapni dadasiga yetkazibdi. Ertasi kuni Burxon kelib, meni dadasi chaqirayotganini aytdi. Men qo'rqa-pisa ularning uylariga bordim. No'mon aka mendan: «O'sha gapni qayerdan e s h i t d i n g ? » - d e b so'radilar. Men, odamlardan, deb nariroq borib o'tirdim.

- Qo'rmasa, beri kel, men senga bo'lgan voqeani aytib beraman, -dedilar kulib.

...Mening dadam ovchi bo'lganlar. Tog'larga borib, do'stlari bilan ov qilishni juda yaxshi ko'rganlar. Men bolaligimda juda nimjon va kasalga tez chalinadigan bola bo'lgan ekanman. Oyim meni hatto tashqariga olib chiqishga ham qo'rqrar ekanlar. Chunki darrov shamollab qolar ekanman-da. Bir kuni dadam toqqa sheriklari bilan ketadigan bo'lib qoldilar va meni ham o'zlar bilan birga olib ketmoqchi bo'ldilar. Oyim bunga hecham ko'nmadilar. Dadam bir so'zli, cho'rtkesar bo'lganliklari uchun meni

**Zokir HOJIMURODOV,
Surxondaryo viloyati, Sherobod tumani, 9-sinf o'quvchisi.**

TAXSON

Dilrabo DO'STQOBILOVA,

Toshkent shahar, Yakkasaroy tumani, 118 - maktabning 7 - «A» sinf o'quvchisi.

Hayotimizni radio, televideniyesiz, gazeta va jurnallarsiz tasavvur qilib bo'lmaydi. Ular orqali namoyish etilayotgan ko'rsatuv va eshittirishlar ommabop bo'lib, har doim ham o'z muxlislarni topayaptimi?

«Yoshlar» radiosи sharklovchisi Sevara HOSHIMOVA bilan qilgan suhabatimiz aynan shu mavzuda, shuningdek, bolalar ruhiyati, psixologiyasi haqida bo'ldi:

deb.

O'zim ham ikki o'g'ilning onasiman. Katta o'g'lim mактабда faqat a'lo baholarga o'qirdi. Hozir litseyda tahsil olyapti. Ayrim «sotka» ko'targan, yoshlikni faqat o'ynab-kulish davri deb biladigan tengdoshlarining ta'siri bo'lyaptimi, o'qishlari biroz pasayganidan xavotirdaman. Ozmi ko'pmi hayot tajribamdan shu narsaga amin bo'ldimki,

berishlari lozimligini unutib qo'yishayotgandek, nazarimda.

-Maktabdagи muhabbat mavzusiga qanday qaraysiz? Chunki biz istaymizmi, yo'qmi, maktab davrida bu tuyg'u qalblarimiz «mehmon»i bo'ladi.

-Ijobiy qarayman. Chunki bu dunyodagi eng samimi, eng beg'ubor tuyg'uni juda qadrlayman. Sevish, sevilish yoshlikka yarashadi, qachonki u odobaxloq doirasida bo'lsa. Bu narsa esa ko'p jihatdan biz kattalarga ham bog'liq.

«YOSHLAR» NI YOSHLAR TINGLASHADIMI?

Sevara opa, qator yillardan buyon «Yoshlar» radiosida ishlar ekansiz, qolaversa, o'zingiz ham onasiz. O'smirlar psixologiyasiga oid fikrlaringizni bilmoxchi edik. Ular tarbiyasi xususidagi maslahatlarining bilan o'rtoqlashsangiz.

-Maslahat berish oson, lekin unga amal qilish ancha mushkul vazifa. Farzandiga to'g'ri tarbiya berish, ularni komil inson qilib voyaga yetkazish har bir ota-onha orzusi. Shu maqsadda ularga nasihatlar qilishadi, hayot tajribasidan kelib chiqqan holda yo'l-yo'riqlar ko'rsatishadi. Lekin nazarimda bu nasihatlar uyning ichida qolib ketayotgandek, o'smirlarga ota-onaning emas, ko'chadagi tengdoshlarining ta'siri ko'proq bo'layotgandek, «Qush uyasida ko'rganini qiladi» degan naqlga amal qilinmayotgandek. Keksalarimiz bejiz aytishmagan-ku, bola tarbiyasiga jiddiy e'tibor beringlar, chunki uning mevasini achchiqmi, shirinmi, o'zingiz totasiz,

farzandlarga nisbatan o'ta qattiqko'llik bilan hech narsaga erishib bo'lmash ekan. Oiladan o'ziga do'st topa olmagan o'smir uni ko'chadan izlashga majbur bo'larkan. Yaqin do'st, sirdosh dugona bo'la olsakkina, ular qalbiga yo'l topa olamiz. Kasbim taqozosi bilan ko'p joylarda boraman, turfa dunyoqarashli insonlar bilan muloqotda bo'laman. Uzzu-kun bozorda yuradigan aym

ayollar bilan suhabatlashganimda, shu bolalarni birovdan kam kiydirmaslik, yedirmaslik uchun yuribmiz-da, deyishadi. Ammo ular farzandlariga faqat moddiy emas, ma'naviy boylik ham

O'smir yoshidagi o'g'il-qizlarimizdan boshqa mavzular kabi sevgi bobidagi maslahatlarimizni ham ayamasligimiz lozim. Gazetangiz orqali «Maktabdagи muhabbat» sahifasining berib borilishini ham o'rinli deb hisoblaymän. Sahifadagi onalar, ustozlar hamda ru h s h u n o s l a r n i g chiqishlari, pandu-nasihatlari, o'gitlari, o'smirlarning bu xususdagi rang-barang fikrlari o'quvchi uchun ma'lum ma'noda maslahatchi vazifasini ham o'taydi, deb o'layman. Odamning yoshi o'tgan sari, bolalik xotiralari, ayniqsa, o'smirlilikdagi hayajonli voqeа-hodisalar bot-bot yodga tushaverarkan. Istardimki, hech kim ana shu xotiralaridan uyalib yurmasin...

-«Yoshlar» kanalini yoshlar tinglashadimi?

-To'g'risini aytam, hammasi emas. Afsuski, ko'pchilik yoshlarimiz yengil-yelpi mavzularga o'rganib qolishgan. Bizni ko'proq o'rta yoshli insonlar tinglashadi.

-Xususiy radiolar haqidagi fikrlaringiz?

-Ham ijobji, ham salbiy. Ijobiyligi shundaki, tinglovchiga tanlash imkoniyati berilyapti. Uo'zining didi, dunyoqarashiga mos eshittirishlarni tinglashi mumkin. Qolaversa, kanallar ko'paygan sari, raqobat ham o'sib boraveradi. Raqobat bor joyda o'sish, rivojlanish, yangilik sari intilish bo'ladi.

Salbiy jihat shundaki, ayrim kanallar orqali taralayotgan yengil-yelpi mavzudagi eshittirishlar tinglovchingining saviyясini pasaytirib yuboryapfi. Masalan, «Sezam» radiosи orqali berilayotgan eshittirishlar menga umuman yoqmaydi. «Navro'z» yoqadi. Chunki unda bugunning nafasi sezilib turadi. Uning boshlovchisi Muzaffar Mirzabekovning, «Vodiy sadosi»dagi Feruzabon, Qizlarxon Xo'jayevalarning boshlovchilik qobiliyatiga, muomala madaniyatiga tan beraman. Ular ayrim boshlovchilar kabi yoshlarga yoqarkanman, deb kattalarning g'ashiga tegadigan jargon gaplarni takrorlayvermaydilar. Imkon berildi deya, oldi-qochdi gaplarni gapiravermaydilar. Bu mening shaxsiy fikrim, albatta.

-Hozirgi kunda ko'pchilik ota-onalarimiz farzandlariga juda yoshlik chog'laridanoq til o'rgatishga, kompyuter saboqlarini egallatishga harakat qilishyati. Yana, ularni sport, raqs va boshqa turli to'g'ara kalariga yetaklashadi. Bu holni qanday baholaysiz?

-Men bunday ota-onalarni hecham tushuna olmayman. Namuncha shoshishmasa? Axir har bir davrning o'z gashti bo'ladi-ku. Ayniqsa, bolalikdek beg'ubor, betakror davrning zavqi bo'lakcha. Bolajonlarimiz bolalik gashtini bemalol surishlari tarafdoman. Qolaversa, farzandlarimizni qancha barvaqt o'qishga, o'rganishga undasak, ularagi ishtiyoq shunchalik tez so'nadi, deb o'layman va bu holatga bir necha bor

o'zim guvoh bo'lganman. Har narsaning o'z vaqtida bo'lgani yaxshi-da.

-Gazetamiz muxlislari orasida radio boshlovchilikni orzulaganlari ham talaygina. Ularga tilak va maslahatlarining.

-Hozirdanoq puxta bilim olishsin. Dunyoqarashlarini kengaytirib, muomala madaniyatini o'rgana borishsin. Yana, suhabatdoshi qalbiga qulqoq tuta bilishni o'rganishsin. Muxislarning savollariga javob topa olmay qolishdan xudo asrasin.

-Mazmunli suhabatingiz uchun tashakkur.

Feruza JALILOVA
suhbatlashdi.

HIMMATLILAR BOR BO'L SIN

Abdug'ani aka Tojiboyevni Zangiota tumanidagi 36-o'rta mактаб o'qituvchilari, o'quvchilari hamda ularning ota-onalari «Himmatlil ustoz» deb ataydilar. Bunga asos bor albatta. 17 yildan buyon ana shu mактабda o'quvchilarga ijtimoiy fanlardan saboq berib kelayotgan Abdug'ani aka ikki yil avval bir savobli ishga qo'l urdi. Kam ta'minlangan oilalarning iqtidorli farzandlarini qo'llab-quvvatlash, rag'batlantirish maqsadida oylik maoshini ularga stipendiya tariqasida targatib berishga ahd qildi. Mana, ikki yildirki ana shu xayrli ishni davom ettirib kelyapti. Maoshi taqsimotini «pedkengash» ixtiyoriga topshirib qo'ygan ustozdan o'quvchilar, ayniqsa, ularning ota-onalari behad mammun bo'lismayapti. O'z navbatida shogirdlari ham uning himmatiga javoban yanada yaxshiroq o'qishga intilmoqdalar.

ASALCHI amaki.

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda).

Yozgi ta'til boshlansa,
Menga juda qiyin-da.
Mol boqaman uzzu-kun,
Yurib yaylov, surgunda.
Mollar soni to'qqiz-o'n,
Ba'zan undan oshadi.
Brigadir doim goh-goh
Kolxoz molin qo'shadi.
Xo'mrayaman norozi,
Yuz-ko'zlarim so'lq'indir.
Yakka-yolg'iz maydonda
Yurish chindan surgundir.
Shuncha molni boqsam-u,
Hech kim menga qarashmas.
O'ylasam, ish taqsimi
Yosh boshimga yarashmas.
Na yonimda suhbatsdosh,
Na yonimda bir sherik.
Yozning uzun kunida
Zerikaman o'lgudek.
Qo'shni bolalar ko'proq
Uyida bo'lishadi.
Bir-ikki molni ular
Arqonlab qo'yishadi.
Quyosh nuri jimirlar
«Jujak» degan partovda
Barmoq bo'yi qamishaq,
Yantog bosgan yaylovda.
Podadan ajrab uzoq,
O'tlasa, hu, «qing'irlar»,
Chopaman tikanzorda
Oyoq-yalang zing'irlab.
Pisandmas, tovonimda
Fikanlarning sinig'i.
Bilinmas saratonning
Jizz'inagi, issig'i.
Yo'lda, chetda tashlandiq,
Gazetaga duch kelib,
Hamsuhbat topdim, deymen,
Quvonaman kuch kelib.
Jumyoz doyim qattiqqo'l,
Rangi-ro'yi sovuqqon.
Mening ishim muhim-da,
Qiziqqani-qiziqqan.

NIHOLDA HAM BOR XAYOL

Bir kun uyg'a mollarni
Keltirardim barvaqtrog,
Doim ko'rib do'q. urdi:
-Orta qaytar, ey, ahmoq!
Quyosh tik kelsa, tush deb
Tush bo'lishin qo'msayman.
Kichraydimi soyam deb,
Har dam soyam o'chayman.

XIII
Necha kundir maktabda
Shov-shuv chiqdi avjiga.
Qulogni ding tutamiz
Muallimlar gapiga:
-Kun tutilar falon kun,
Falon soat, qo'rquamglar.
Tabiatda tabiiy
Bunday holat, qo'rquamglar.
Qari-qartang kimsalar
Qiyomat bu deyishar.
Diyonatni boy bermang,
Alomat bu, deyishar.
Aytigan vaqt-soat ham
Yetib keldi, niyoyat.
Qalbimizni chulg'adi
Hayajon, shodlik g'oyat.
Boshga qo'yib oldik biz
Muallim yo'l-yo'rig'in.
Dudga tutib oldik biz
Oynalarni sinig'in.
Hammamiz oyna uzra
Qarash bilan ovora.
Quyosh go'yo chodirga
Kirib borar tobora.
Ko'zlarimiz qamashmas,
Fik boqamiz bemalot.
Osmon bilan sirlashib
Ulg'ayar fikr, xayol.
Kemtik bo'lib, kichrayib
To'la tutildi quyosh.
-Kun botdi-ku, kun botdi!
Qichqirdik, soldik chuvvos.
Xo'rozlar ham qichqira-
Boshtadi-ku, ajabo!

Kutdik quyosh to'siqdan
Chiqishini mahliyo.
Asta-asta jilmayib,
Ko'rinish berdi oftob.
Asta-asta «tong otib»,
Yorishaverdi atrof.
Mo'jiza, yangiliklar
Fasviriga berildim.
Qiziqib hamma fanga,
O'rganishga berildim.
O'qiyverdaim zavq bilan
Qo'limga tushsa kitob.
O'qigan, bilgan sayin
Dilimda ortar shitob.
Endi men o'y-fikrl*i*,
Jumboqlarni yechgum bor.
Istasam, semurg'larning
Qanotida uchgim bor.
Endi menga hamrohdir
Go'ro'g'li, Algomishlar.
Barchinlar, Zulxumortlar
Iliq tuyg'u bag'ishlar.
O'zimcha suv, havo deb,
Osmon, deb pichirlayman
Eh, Vatanim-jonajon,
Posbon, deb pichirlayman.
She'r to'qiyman, ma'nolar
Izlash qanday nash'ali!
Bo'g'in sanab, qofiya
Juftlash qanday nash'ali!

XIV
Xudargan, Toji doim
O'tar harbiy xizmatin.
Nomin tildan qo'yamymiz,
Tutib izzat-hurmatin.
Xat kelishin kutamiz
Xorijiy uzoq eldan.
Kelsa, qayerdan deymiz,
Rostovdanmi, Gomeldan?
Boshimiz ko'kka yetar,
Maktub kelsa, zo'r bayram.
Biri o'qir, eshitar

Xonadonda hamma jam.
Har kimga bir-bir salom...
Bu hammaga xush yogar.
Karvon momo yig'laydi,
Ko'z yoshlari shashqator:
-Voy, mening bolalarim...
Holi ne kechar hozir.
Nochorzina yurgandir

O'zga yurtda musofir.
Fixirlik qilsak shunda
Bir nimani talashib.
Momom jerkib tashtaydi
Battar xunobi oshib:
-Yetim qo'zini boqsang,
Og'zi - burning moy bo'lar.
Yetim bola asrasang,
Ko'ngit ko'p bejo bo'lar.
Oyimjon, bolalaring
So'ljaytirma behuda.
Azobini tortasan,
Firjaytirma behuda.
Luqmalarni ko'pincha
Bizga qarab aytadi.
Ginasini unutib,
Shashtidan tez qaytadi.
Savodxon tatar o'zin
Uch yashar Ozod ukam.
Xat o'qib ber-chi, desak,
O'qyidi yolg'onidakam.
(Davomi bor).

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda).

Men uni doim ko'nglimdag'i ishni qilgani, ko'nglimdag'i gapni topib gapirgani uchun yaxshi ko'raman. Mana o'n yillardiki, bir partada o'tiramiz, ammo biror marta «sen-men»ga borganimiz yo'q.

Oramizda faylasufimiz shu. Uning otasi ko'proq ruscha gazetalarni o'qydi va urush xotiralaridan gapirib o'tiradi. Umar ertasi kuni kelib undan eshitganlari-yu kinoda ko'rganlarini qo'shib-chatib bizga hikoya qilib beradi. U ruschani yaxshi biladi. Biror oqshom kinoni kanda qilmaydi. Lazarev uni «Etot general - moy pomoshnik, filosof!» deb maqtaydi. Darhaqiqat, u oddiy ikir-chikirilarga ham jiddiy ko'z bilan qaraydi, chuqur mulohaza yuritadi, goho qildan ham qiyiq chiqaradi, xullas, jaydari faylasufning o'zginasi!

...Mana u - Turobadze! Somsani yeb bitirgan shekilli, odatdagidek, tanaffusga besh daqqaqla qolganda huzurimizda shay. Stoldan sind jurnalini olarkan:

- Uyog'ini o'zlarining kelishtirib kelasizlar-da, a? Men sizlarga bevosita ishonaman. Kimda anovinaqa savoldan bor? - deydi.

Akbar «menda», -deydi.

- Xo'sh?

- O'rtoq muallim, kommunizmda ham matematika bo'ladimi?

Sinfda kulgi ko'tariladi.

- Chto vi, konechno! - deydi Turobadze iljayib. - Yana?

Umar o'rnidan turadi.

- Xo'sh?

- O'rtoq muallim, Konstitutsiyada barcha grajdalar teng huquqli, deyilgan-ku, nega Hojiquulov hatto kinoga kirishgayam...

- Qo'ying, arzimaydi! - deya qo'l siltaydi Turobadze va tik qomatini tebrata-tebrata, bir-bir bosgancha salobat bilan baland ko'k eshikdan chiqib ketadi.

Men bu darsning sidqidildan o'tilishini Risolatning she'riy maktublarimga yurakdan javob qaytarishiday istayman. Biroq, afsuski...

Qo'ng'iroq chalinadi - dars tugaydi...
...Kechirasiz, o'rtoq muallim!..

ASTRONOMIYA DARSI

Qo'ng'iroq chalinadi - dars boshlanadi...

KECHIRASIZ, O'RTOQ

O'zi ham familiyasidek daroz Hamroqulov baland ko'k eshikdan ikki bukilib, eran-qaran kirib keladi. Keladi-yu, stulga yastanib olib, gazeta o'qishga tushadi. Bir ozdan so'ng, dars berishi kerakligini eslab, sinfga loqayd n a z a r tashlaydi.

Jalolov, chiq doskaga! - deydi.

- Jalolov yo'q, - deb javob beradi kimdir orqangi partadan.

- Nega? - deydi Hamroqulov derazadan maktab hovlisiga ko'z yogurtirib. - Nima, bu yer akademiyami, xohlasa kelib, xohlama kelmay... Bugun pedkengashga shu masalani qo'yaman!

Hayronsan: nima, uning o'zi akademikmi? Haftada atigi bir

soatgina darsi bor-u, shunga ham ba'zan kelsa, ba'zan... Uni kim, kim pedkengashga qo'yarkan?..

Erkin A'zam

Umar aytil yuboradi:

MUALLIM!

- Salimovning kallasiday!...
- Vo-o! ...silliq emas! - deb yakunlaydi o'qituvchi, Bizlarga qo'shilib o'zi ham iljayadi.

So'ng dars nasihatga aylanib ketadi: «yulduz turkumlari» bilan boshlangan nutq «O-o-o, bizlar o'quvchiligidan qandoq edig-al!» «qo'shig'i» bilan tugaydi.

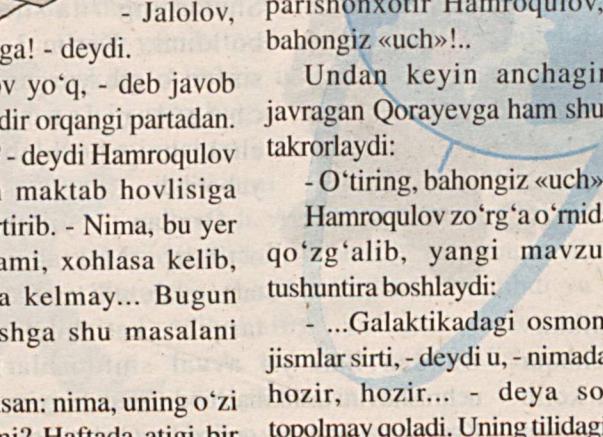
Bu darsni astronomiya emas, nasihatnomiya deb atash mumkin. Uni deyarli hech kim eshitmaydi: hamma o'z xayoli bilan band. Men biologiya darsida o'qiyotgan kitobimni qolgan joyidan davom ettiraman...

Men bu darsni Risolatning hijroniday cho'zilmasligini istayman. Baxtimga...

So'nggi qo'ng'iroq chalinadi - dars tugaydi...

Kechirasiz, o'rtoq muallim!..

(Davomi bor).

YAXSHI ANDOZA BO'LAYLIK

Men boshlang'ich sinf o'qituvchisiman. Biz ustozlarni bejiz «kishi ruhiyatining muhandisi» deyishmaydi. Chunki biz o'quvchilarga ta'lum-tarbiya

beribgina qolmay, ular ruhiyatini o'rganishga, xatti-harakatlarini kuzatib borishga intilamiz. Bu narsa har bir bola qalbiga yo'l topa olishimizda juda qo'l keladi.

Yaqinda bir o'quvchimning tug'ilgan kunini nishonladik. Dasturxonga shirinliklar, salqin ichimliklar tortildi. Ayrim bolalarning stakanga quylgan ichimlikni bir-birlari bilan urishtirib ichishayotganini, ichib bo'lgach esa, xuddi achchiq narsani iste'mol qilgan odamdek, aftalarini burishtirib «ux»lab qo'yishlarini ko'rib juda ajablandim. Bu ham

kamlik qilgandek qog'ozdan yasalgan «s i g a r e t a » n i lablariga qistirib olib, xuddi chekayotgan

odamdek turishardi. Gapso'zlariga quloq solsam, dadalarining qanday sigaret chekishi-yu, aroqning «tozza»sidan ichishi haqida suhbatlashishardi. Ularning fe'l-atvoridagi bunday holatlar albatta oiladagi tarbiyaga borib taqaladi. Demak, ana shu bolalar kamol topayotgan oilada kattalar ichishadi, chekishadi va o'z farzandlariga «namuna» bo'lishadi. Shunday muhitda ulg'aygan bolakaylar kattalarga taqlid qilib, bu salbiy illatlarni o'zlariga odat qilib olmasliklariga kim kafolat bera oladi?!

Istardimki, bolajonlarimiz suhabatining mavzusi otanasing qaysi sport turi bilan shug'ullanishi, mahallada o'tkazilgan sport musobaqalari haqida bo'lsa. Ota-onalaridan

Og'usiz - hayot sari

UMRIMIZ KUSHANDASI

Maktabimizning ko'zdan panaroq yerlarida chekib turgan tengdoshlarimni ko'rsam, xafa bo'lib ketaman. Aytishlaricha, biror narsadan qattiq siqilgan, boshiga og'ir musibat, tashvish tushgan odamlar chekib, yengil tortisharmish. Xo'sh, bu o'smir bolalarni hozirdanoq chekishga nima majbur qilyapti? Menimcha, hech nima. Ular shunchaki o'rtoqlariga, qizlarga maqtanish uchungina chekadilar. To'g'ri, ular hozir shunchaki havas uchun chekishadi. Lekin bu odatga o'rganib qolganlardan keyin undan qanday qutulishni bilo'may yurishadi. Chekishning inson salomatligi kushandasini ekanligini ular nahotki bilishmasa?! Hozirdanoq chekishga odatlangan bola ertaga giyohvandlik

Munira HIKMATOVA,

Buxoro viloyati, G'ijduvon tumanidagi 30-maktab o'quvchisi.

moddalarini ham tatib ko'rmaydi, deb kim ayta oladi?..

To'g'ri, ustozlarimiz ularga ko'p nasihat qilishadi. Ammo bu gaplar bir qulqlaridan kirib, ikkinchisidan chiqib ketaveradi. Menimcha, ularning otanalarini ham farzandlariga e'tiborliroq bo'lishlari, tushlik uchun berayotgan pullarini nimalarga ishlatajotganlarini nazorat qilib turishlari lozim.

Shifokorlarning tahliliga ko'ra, lta sigareta insoning 4 soatlik umrini qisqartirar ekan. Bu asosli ma'lumotlarni barcha chekuvchi bolalar bilib qo'yishsa, yomon bo'imasdi.

aylanib, bir amallab uyg'a yetib keldim. Ahvolimni ko'rgan oyimning ranjiganlarini bir ko'rsangiz edi. Bo'lgan voqeani aytib berishga majbur bo'ldim. Shunda oyim menga yoshlikdag'i bir voqeani so'zlab berdilar.

Karim ismli bir sinfdoshlari bo'lgan ekan. O'zi juda iqtidorli, a'lochi bola ekan. Nimagadir tengurlari bilan emas, o'zidan ancha katta yoshdag'i bolalar bilan birga yurarkan. Shularning ta'siri bo'ldimi, Karim 3-sinfda o'qib yurgan chog'laridan oq chekishni boshlab yuboribdi...

Oradan yillar o'tibdi. Maktabni tamomlab, turli tarafga tarqab ketishibdi. Bundan ikki yil avval sinfdoshlar uchrashuvini tashkillashibdi. Shunda oyim Karimni taniyolmay qolibdilar. Ozib-to'zib,

eshitgan ichish va chekishning zarari haqidagi hikoyalarini do'stlariga ham so'zlab berishsa. Har bir insonning salomatligi o'z qo'lida ekanligini anglab yetishsa. Shundagina ular sog'lom va baquvvat bo'lib kamol topishadi. Buning uchun esa faqat biz ustozlarning sa'y-harakatlarimiz kamlik qiladi. Axir «Qush uyasida ko'rganini qiladi» deb bejiz aytilmagan-ku. Ota-onalarimiz farzandlari har sohada ulardan andoza olishlarini unutib qo'yishmasa, yaxshi bo'lardi.

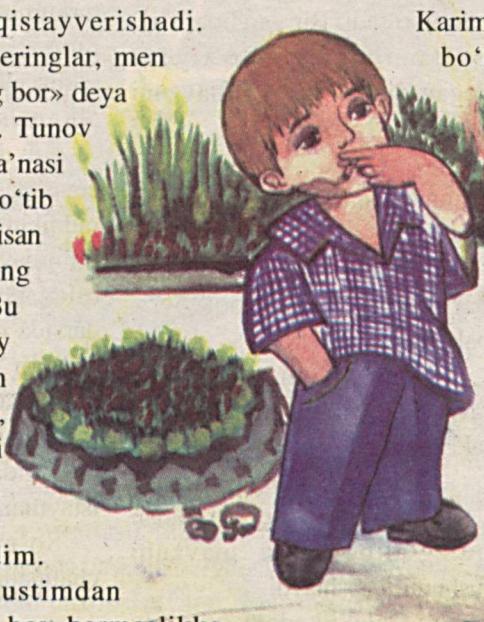
Keling, har birimiz farzandlarimizga yaxshi andoza bo'laylik.

Naima ZIYAYEVA,
Toshkent shahar,
Sobir Rahimov tumanidagi
249 - maktab o'quvchisi.

«O'G'IL BOLA» BO'LGAN KUNIM

To'g'risini aysam, o'rtoqlarimga qo'shilishga yuragim betlamay qolgan. Chunki oralarida boshlovchi chekuvchilar ham, 3-4 yillik tajribaga ega kashandalar ham topiladi. Biroz gaplashib o'tiray, deb yonlariga borsam bas, sen ham bir chekib ko'rgin, deya qistayverishadi. «O'zlarin chekaveringlar, men bilan nima ishlaring bor» deya e'tiroz bildirardim. Tunov kuni bir bolaning ta'nasi suyak-suyagimdan o'tib ketdi: «O'g'il bolamisan o'zing, yo onasining erka qizimisan?..» Bu gapdan keyin qanday qilib qo'lidan sigaretni tortib olib, chekib yuborganimni bilmay qolibman. Ko'zlarim yoshlanib, o'qchib yubordim. Bolalar miriqib ustimdan kulishdi. Men sir boy bermaslikka harakat qilib, yana bir marta chuqur tortdim. Nafas yo'limga tutun ketib qoldimi, qattiq yo'tal tuta boshladi. Boshim

ranglari ketib qolganmish. Biroz bukchayibroq yurarmish. Ma'lum bo'lishicha, Karim oliy o'quv yurtini ham qizil diplom bilan muvaffaqiyatli tamomlabdi va katta bir korxonaga ishga kiribdi. Mehnatkashligi-yu aql-zakovati bilan oradan hech fursat o'tmay ana shu korxonaga rahbar bo'libdi. Lekin u yerda uzoq ishlolmabdi, salomatligi ko'tarmabdi. Shifokorlarning fikricha, uzoq yillar davomida chekib kelganligi uchun shifosiz dardga yo'liqqan ekan. Yoshgina bo'la turib, nogironlik nafaqasiga chiqishga majbur bo'libdi. Bu ham yetmagandek, oilasi bilan ajralishiga to'g'ri kelibdi. Keyinchalik giyohvandlik moddalari iste'mol qilgani uchun allaqaysi shifoxonada yotib, davolanih ham chiqqanmish...

-Men senga bu noxush voqeani bejiz gapirib berganim yo'q. Undan to'g'ri xulosa chiqarib olishingni va do'stlaringga ham so'zlab berishingni istardim, deya so'zlarini yakunladilar oyim.

Furqat NISHONOV,
Andijon viloyati, Balqchi tumani.

TONG yulduzi

O'zbekiston Respublikasi
bolalari va
o'smirlarining gazetasi

BOSH MUHARRIR:
Umida
ABDUAZIMOVA

TAHRIR HAY'ATI:
Turobjon JO'RAYEV,
Shuhrat AHMEDOV,
Botir UBAYDULLAYEV,
Jabbor RAZZOQOV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir
o'rinnbosari),
Abdusaid KO'CHIMOV,
Nurxon NAFASOV,
Ergashvoy SARIQOV.

Gazeta O'zbekiston
Matbuot va axborot
agentligida
022- raqam bilan
2003 yil 11 dekabrdan
ro'yxatdan o'tgan.

Noshir
«O'zbekiston»
nashriyot-matbaa
ijodiy uyi.
Gazeta
«O'zbekiston»
nashriyot-matbaa
ijodiy uyi
kompyuter bo'limida terib
sahifalandi va
chop etildi.
Gazeta haftaning dushanba
kuni chiqadi.
Hajmi A-3,
2 bosma taboq.
Adadi - 50 264
Buyurtma N: J 1118

Dizayner va sahifalovchi:
Otobek
ESHCHANOV.
Navbatchi:
Ozoda
TURSUNBOYEVA.

Rassom:
Nodira MIRZAYEVA.

Manzilimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.
e-mail:
tong_yulduzi@rambler.ru

Tel: 144-10-38
144-38-10
144-63-08
Tel/faks:
(99871) 144-24-45